

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Episcopus enim judicari debet à duodecim Episcopis. Decimum tertium
constituebat Primas; qui necessarius erat. Quare Lucas Patriarcha CP.
depositionem cujusdam Episcopi à Metropolitano Cyprio ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

ab apostolica sede ante habita haec Concilia Africana. quod probari putat auctoritate Augustini.

VII. Explicatur locus Augustini; & ostenditur eum male intellectum esse à Cardinale Perronio. Neque enim probat apostolicam sedem fuisse appellatam à Ceciliano Carthaginensi & collegis ejus. De dignitate Ecclesiae Romanae.

VIII. Ecclesiarum apostolicarum dignitas tandem coercita est ad patriarchales. Justinianus Imp. decernit eos esse haereticos qui neque communicant neque consentiunt professioni fidei qua summo consensu praedicatur à Patriarchis. Rursum explicans Augustini locus.

IX. Queritur cur Augustinus causas Presbyterorum distinguat à causis Episcoporum.

I. **Q**UAE RI potest hoc loco quamnam ob causam Zoizimus protulerit canones Sardicenses sub nomine Concilij Nicæni, & quinam per eas tempestates esset in Africa judiciorum ordo quoad Episcoporum peccata.

Prima harum quaestionum acriter & animosè tractatur à Novatoribus, qui Zoizimum arguunt falsitatis & imposturae. Contra nostri id ex eo profectum aiunt quod ea tempestate canones Nicæni & Sardicenses in eodem volumine descripti essent, nullo discrimine adhibito, sub titulo canonum Nicænorum. Probabilis quidem conjectura, si vetusti codicis auctoritate niteretur; qui

* nondum emerfit è tenebris. Adde Nicænos canones semper in titulo pranotari solitos numero viginti. quo unico argumento prohiberi potuit ne xxxi. canones Sardicenses Nicænis annumerarentur. Fortassis igitur propius accedemus ad verum, si dicamus Zoizimum aliqua necessitate adactum ut canones Sardicenses sub nomine Concilij Nicæni laudaret, quod Innocentius primus aperte dixisset Ecclesiam nullis aliis canonibus uti præterquam Nicænis in judiciis causarum ecclesiasticarum, tum etiam quod Afris nulla synodus Sardicensis nota esset præter eam quæ ab Arrianis habita fuerat, ut in epistola CLXIII. testatur Augustinus. Quare necessarium erat ut Zoizimus hos canones Concilio Nicæno adscriberet, ut contradictioni Africanorum occurreret.

Nam quod ad rem ipsam attinet, existimabat haud dubiè Zoizimus nullam Africanis injuriam fieri, qui sedis apostolicæ auctoritati jam tum suberant, si canones Sardicenses pro Nicænis laudarentur. Quippe Nicæna Synodus Ecclesiae Romanae privilegia confirmaverat. Sardicensis verò, quæ verè occidentalis synodus fuit, eadem privilegia primatus Romani explicaverat tantum, quamvis magnificè. Igitur sic accipienda sunt Zoizimi verba: Canon Nicænus, id est, interpretatio canonis Nicæni. Eisdem canones

Sardicenses, ac si Nicæni essent, ex fide decessoris sui laudavit Leo primus ad Theodosium Imperatorem scribens. qua de re suprâ dixi in capite v. §. vi. hujus libri.

II. Secunda quaestio facilis est. Nam ex epistola Africani Concilij ad Celestinum discimus eum in Africa morem obtinuisse ut Episcopi judicarentur à Primatibus & synodis suarum provinciarum, & in casu provocationis, à Concilio universali totius Africae: *Maximè quia unicuique concessum est, si iudicio offensus fuerit cognitorum, ad Concilia sua provinciae vel etiam universale provocare.* Ex canone autem vigesimo codicis canonum Ecclesiae Africanae patet accusationem adversus Episcopum proponendam esse ab accusatore apud Primate provinciae: *Quisquis Episcoporum accusatur, ad Primates provinciae ipsius causam deferat accusator.* Sed adnotandum est hoc loco, Africam ea tempestate divisam fuisse in sex provincias, Proconsularem nimirum, sive Carthaginensem, vel Africam propriè dictam, Mauritanias duas, Numidiam, Tripolitanam, & Byzacenam. Nam quoad provinciam Tingitanam, illa pertinebat ad Hispanias, tamen freto ab iis disjuncta.

III. Ex eodem canone vigesimo colligitur permissum fuisse Episcopo accusato arbitrium sistendi se coram Primatè, vel primam causae cognitionem deferendi ad Concilium universale Africae, quod ex universis Africanis provinciis congregabatur cura Episcopi Carthaginensis; cui hanc auctoritatem procuraverat dignitas sedis Carthaginensis, ut jure suo & generalia isthaec Concilia convocaret, & in eis praesideret. Quoniam verò frequenter eveniebat ut appellationes in synodo generali judicari non possent, decretum fuit in arbitrio ejus qui provocat futurum utrum causam suam à duodecim Episcopis judicari velit, quorum sex reus eligeret, accusator verò reliquos, ab eorum verò Episcoporum iudicio appellari non posse. Sic enim scriptum est in canone decimo quinto: *Sanè si ex consensu partium electi fuerint iudices, etiam à pauciori numero quam constitutum est non liceat provocari.* Et in canone xcvi. collectionis Africanæ: *Si autem fuerit provocatum, eligat qui provocaverit iudices, & cum eo & ille contra quem provocaverit; ut ab ipsis deinceps nulli liceat provocare.* Item in canone cxiii. *A iudicibus autem quos communis consensus elegerit non liceat provocare.* Institutio illa consentanea erat legibus Romanis, quæ edicunt appellari non posse à iudicibus electis.

IV. Constitutum itaque dixi ut iudices electi forent duodecim, quod Canon, duode-

* Hic adnotandum est tam Matæ ignotum fuisse codicem Christophori Justelli, cum hic liber septimus scripsit est.

Vide lib. 3. cap. 1. §. 1.

Vide Augustin. lib. 3. contra Cresconium Grammat. cap. 34. & lib. 4. cap. 44.

cimus jubeat Episcopum judicari à duodecim Episcopis. Et in canone duodecimo collectionis Africanæ scriptum est Episcopum Maurentium, cum se de objectis peccatis purgare vellet, septem judices postulasse, quos nominavit, & in his Xantippum Primarem, & Augustinum Episcopum Hipponensem. *Sanctum Concilium concessit judices postulat. Reliquos autem judices ad complendum numerum necessarios, eligentibus ipsis senioribus à nova Germania, id est, accusatoribus, senex Xantippus curabit decernere.* Xantippus erat Primas, & decimum tertium judicem constituerebat. Vnde occasione sumpsit Lucas Patriarcha CP. mittendi in irritum depositionem cujusdam Episcopi à Metropolitano Cyprio decretam, quod eam peregrisset cum undecim tantum Episcopis, ipse verò, qui Primas erat, duodecimi locum impleret, cum juxta canones idem præsidere duodecim omnino Episcopis debuisset, ut refert Balsamo. Attamen si partes communi consensu minorem judicum numerum elegerint, declaravit canon decimus quintus Africanus vel minorem illum numerum sufficere.

Balsamo in can. 11.
Concl. Afric. sub
Zotimo.

V. Quod si quis quærat utrum à sententia judicum electorum provocare liceret ad Summum Pontificem, huic respondeo non solum causas Presbyterorum, sed etiam Episcoporum, ita in provinciis finiendas fuisse ut appellari ad transmarina judicia licitum non esse existimarent Afri, quemadmodum supra ostendimus. Hinc factum ut cum illi mentem suam apertius explicare vellent, (nondum enim satis explicatam rebantur in epistola Concilij Africani ad Cælestinum, tamen non admodum obscure scripsissent) cum canonum suorum collectionem adornarent, clausulam addiderunt canoni xxii. Concilij Milevitani, quæ vertat ne ad transmarina judicia appellent Episcopi, neque etiam Presbyteri; sicut & de Episcopis sæpe constitutum est, ut inquit canon xxviii. ejusdem collectionis. Digladiantur autem heic scriptores. Cardinales enim Baronius & Perronius contendunt eam clausulam esse delendam, pluribus argumentis. Primum enim aiunt eam non extare in canonibus Concilij Milevitani. Verum id quidem. Addita enim de industria fuit quo primum tempore adornata est hæc collectio. Itaque spectari debet hic canon tanquam xxviii. istius collectionis, non autem tanquam xxii. Concilij Milevitani. Deinde aiunt eo in primis argumento evinci delendam esse hanc clausulam, quod prohibitio illa nusquam extet in Conciliis Africanis, quod tamen ut rem certam tradit collector. Gravis

sanè accusatio, si extarent canones omnium Conciliorum Africanæ, nec quicquam simile in eis reperiretur. Verum caremus multis Conciliis Africanis; quibus, si extarent, major habenda fides esset quam iis qui eorum scriptioni contradicunt. Nam præterea Concilium Africanum anni ccccxviii. aperte pronuntiavit non toleraturos se appellatones ad sedem apostolicam, si contingerit illud fedi Romanæ tributum non fuisse à synodo Nicæna. Prohibitio autem illa antecedit tempora collectionis canonum Africanorum; quamvis Concilium Milevitani, in quo addita est hæc clausula, sit antiquius illa prohibitione. Constat ergo in ea sententia fuisse Afros ut existimaverint ad apostolicam sedem provocari non posse à judicibus electis, neque etiam à Concilio univerfali Africanæ. Eo præjudicio usi sunt Galliarum Hincmari; ut ostendam infra cap. xxxiii.

VI. Sed dissimulanda non est hoc loco opinio illustrissimi Cardinalis Perronij existimantis appellationes Episcoporum Africanorum recipi solitas ab apostolica sede ante habita hæc Concilia Africanæ; cujus rei probationem petit ex quadam Augustini epistola. Hic enim loquens de Cæcilianio Carthagenensi Episcopo & de Episcopis qui Cæcilianii partes fovebant, adversus quos, licet absentes, synodus Donatistarum sententiam damnationis protulerat, ait eos posse causam suam reservare judicio aliorum collegarum, præsertim Ecclesiarum apostolicarum, & ostendere sententias latas adversus absentes nullius esse roboris. non enim agebatur de Presbyteris, aut Diaconis, sed de collegis. *Non de Presbyteris, inquit, aut Diaconibus, aut inferioris ordinis Clericis, sed de collegis agebatur, qui possent aliorum collegarum judicio, præsertim apostolicarum Ecclesiarum, causam suam integram reservare; ut contra eos sententia data in absentes nullo modo aliquid valerent.* Tum addit nullius momenti apud Cæcilianum esse debere multitudinem inimicorum ipsi insidiantium, quandoquidem communionem junctus erat Ecclesie Romanæ & aliis Ecclesiis unde evangelij fides fluxerat.

Aug. ep. 11.

VII. Verum id non probat provocatum fuisse ad Summum Pontificem, sed tantum expostulatum apud omnes Ecclesias de injuria Cæciliano irrogata. Nam Augustinus eam cognitionem aliis collegis reservat indefinitè, præsertim verò Ecclesiis apostolicis; inter quas Romana prima erat, non tamen unica. Iam antea in capite quarto hujus libri adnotavi quamnam essent Ecclesie apostolicæ, & quanta esset earum dignitas. Sapienter porrò heic Augustinus mentionem facit